

< Het standpunt van de overheid >

Indeling

1. De Nederlandse overheid en het Kennisplatform Elektromagnetische velden
2. De houding van de Europese Unie
3. Kritiek op de (internationale) richtlijnen van de ICNIRP
4. Wiens brood men eet
5. STOP 5G - wereldwijde initiatieven

4.1. De Nederlandse overheid

Deze website bevat duizenden onderzoeken en publicaties. De vraag is: Hoe beoordeelt de Nederlandse overheid de resultaten van onderzoek dat is uitgevoerd door onafhankelijke wetenschappers? En in hoeverre wordt Electro Hypersensitiviteit serieus genomen?

Inhoud

- * Wie is de namens de overheid in Nederland verantwoordelijk ?
- * Het oordeel van het Kennisplatform EMV op het BioInitiatief Rapport (2007)
- * Het RIVM rapport over kanker (2019): een oorzakelijk verband is niet waarschijnlijk
- * Hoe denkt het Kennisplatform EMV over “elektrogevoeligen” (vergadering maart 2020)
- * Nuchter omgaan met risico's. RIVM rapport en de 1-op-de-miljoen norm uit 2003
- * Prof. Hans Kromhout (voorzitter gezondheidsraad) spreekt voorzichtig zijn kritiek uit

4.1.1. Wie is de namens de overheid in Nederland verantwoordelijk?

Centraal staat hierbij het “Kennisplatform Elektromagnetische velden en Gezondheid”. Dat is een samenwerking van RIVM, TNO, DNV GL, GGD, agentschap Telecom, en ZonMw.

RIVM	- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
TNO	- Voorziet industrie en regering van kennis voor innovatieve ontwikkelingen
GGD	- Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
DNV GL	- Adviseur van industrieën op het gebied van energie opwekking.
Agentschap	- Telecom. Bouwt en onderhoud de digitale infrastructuur bv 3G-5G netwerken
ZonMw	- Financiert onderzoek in opdracht van ministeries VWS en NWO

4.1.2. Reactie van het Kennisplatform EMV op het BioInitiatief Rapport (2007)

In 2007 verscheen een overkoepelend (meta) onderzoek waarin meer dan 1500 wetenschappelijke publicaties over het effect van elektromagnetische straling zijn onderzocht en vergeleken. Het rapport werd opgesteld door 27 wetenschappers, allemaal experts op het gebied van EM straling.

Het Kennisplatform reageerde hierop met:

“Een goede weergave van de stand van de wetenschap is alleen mogelijk door een systematische beoordeling van alle beschikbare literatuur over een onderwerp. Het Kennisplatform vindt dat het Bio-Initiative rapport daarin niet volledig is. Uit het rapport valt niet op te maken of en hoe de auteurs een evenwichtige keuze uit de gehele wetenschappelijke literatuur hebben gemaakt. Vaak

wordt alleen die informatie besproken die aansluit bij het pleidooi voor verlaging van de limieten. Dit leidt tot een vertekend beeld. Er is (daarom) door het Kennisplatform niet gekeken of alle conclusies in de ondersteunende hoofdstukken wetenschappelijk correct zijn".
P.S. Het kennisplatform geeft geen verdere uitleg of explicatie.

Bron https://www.kennisplatform.nl/media/original/kennisbericht_2008-001_Bio-Initiative.pdf

4.1.3. RIVM rapport 2019 over kanker : "een oorzakelijk verband is niet waarschijnlijk"

Het RIVM heeft in opdracht van het ministerie van SZW literatuuronderzoek gedaan naar de vraag of langetermijn blootstelling aan elektromagnetische velden op het werk een verband laat zien met ziekten zoals kanker, ALS, MS, ziekte van Alzheimer. In het rapport lees ik dat het RIVM concludeert:

"... dat er geen eenduidig antwoord is op de vraag of EM velden langetermijn gezondheidseffecten, waaronder kanker kunnen veroorzaken. In 2015 trok het RIVM dezelfde conclusie. Er zijn opnieuw aanwijzingen maar geen bewijs gevonden voor een verband [...] er is nog teveel onzekerheid om te kunnen spreken van een 'waarschijnlijk oorzakelijk verband'.

Dus zelfs de *waarschijnlijkheid* dat er een verband is wordt door het RIVM betwijfeld!
En dat terwijl vier grote metastudies (waarbij meer dan 500 publicaties werden geëvalueerd) allemaal concluderen dat in 90% van de alle onderzoeken een significante relatie wordt gevonden tussen 'mobiele' straling en beschadiging van het DNA oftewel kanker. Ook de WHO plaatst mobiele straling al sinds 2011 in categorie "mogelijk kankerverwekkend".

Bron <https://www.kennisplatform.nl/verschil-wetenschappelijke-aanwijzingen-en-bewijzen/>

4.1.4. Twijfelt de overheid?

Als ik alle informatie doorspit dan lees je tussen de regels door dat de overheid niet 'echt' ontkent dat er iets aan de hand zou kunnen zijn". Zo tonen diverse studies aan dat de kans op leukemie (bij kinderen) in de buurt van een hoogspanningsmast 5 keer zo groot is. Dat is een feit waar niemand meer omheen kan. Dus volledig ontkennen wordt erg moeilijk. Wat ik steeds weer lees is:
"We weten het nog niet precies ... er is wel sprake van enig effect ... er is niet bewezen dat het schadelijk is binnen de gestelde normen ... er is meer onderzoek nodig".
En zolang we het niet 'echt' weten is het nemen van maatregelen prematuur.

Hoe denkt het Kennisplatform EMV over "elektrogevoeligen" (vergadering maart 2020)

Binnen het kennisplatform EMV bestaat ook nog een "Klankbordgroep". Deze bestaat uit organisaties die met het onderwerp elektromagnetische velden te maken hebben. Dit zijn bijvoorbeeld vertegenwoordigers van de industrie en organisaties die pleiten voor veilig gebruik van elektromagnetische velden. Zoals de stichting EHS (Elektro Hyper Sensitivity).

Ik lees in een vergadering van de klankbord groep in 2020 : *"Een aantal jaren terug was er veel, vaak ook exclusieve aandacht voor de elektrogevoeligen binnen de Klankbordgroep bijeenkomst. Er is bewust gekozen om alle doelgroepen, de maatschappij in z'n geheel, te bedienen ... maar dit wil niet zeggen dat we de elektrogevoeligen vergeten zijn".*

Laten we dan eens kijken wat het kennisplatform EMV voor die mensen doet. Het kennisplatform EMV heeft ook een Communicatieforum (CF). De voorzitter daarvan zegt op de vergadering ... *“dat hij de afgelopen jaren druk in de weer is geweest om de SOLK klinieken zo ver te krijgen dat zij heel specifiek voor elektrogevoeligen wat gaan doen. Want “Eén goede SOLK behandelaar kan helpen om bij die mensen het leven weer op de rit te krijgen” aldus de voorzitter.*

SOLK staat voor “Somatisch Onvoldoende verklaarde Lichamelijke Klachten” en die klinieken zijn vaak verbonden aan psychiatrische ziekenhuizen. Terwijl de kast met bewijs dat mensen ziek kunnen worden van straling inmiddels omvalt, zet de voorzitter zich in om elektrogevoeligen richting psychiatrie te sturen. Hoe triest is dat?

Bron: SOLK klinieken en verslag van kennis platform elektromagnetische velden:

<https://www.kennisplatform.nl/media/Verslag%20Klankbordgroepbijeenkomst%2012%20maart%202020.pdf>

4.1.5. RIVM (2003) : “nuchter omgaan met risico’s” en de 1-op-de-miljoen norm

De uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek zijn “politiek en economisch gevoelig”. Zo valt te lezen in een rapport van de RIVM (2003) genaamd “nuchter omgaan met risico’s” :

“Gevaren en risico’s worden gewogen tegen maatschappelijke kosten en baten van die activiteit.

“De rol van de burger bij besluitvorming moet worden versterkt”

“Het risico beleid gaat uit van bescherming van iedere inwoner, niemand mag blootgesteld worden aan een kans op sterfte van meer dan 1 op de miljoen: door milieu verontreiniging, door straling e.a. (de zogeheten “miljoennorm”)

4.1.6. Gezondheidsraad : Prof. Hans Kromhout spreekt voorzichtig zijn kritiek uit

Hoogleraar Hans Kromhout (universiteit Utrecht) is voorzitter van de Commissie Elektromagnetische Velden van de Gezondheidsraad.

Een citaat van Kromhout op RTLZ over de uitrol van 5G, 9 september 2019:

“Je zou verwachten, net zoals bij de introductie van chemische stoffen, van bestrijdingsmiddelen dat er eerst goed uitgezocht wordt van of iets schadelijk is of niet voordat het op de markt komt. Dat gebeurt hier dus in veel mindere mate. Er liggen heel veel maatschappelijke belangen, ja zakelijke belangen die ervoor zorgen dat dit soort dingen toch redelijk snel op de markt komen.”

Onlangs in *De Telegraaf* noemde Kromhout het Amerikaanse onderzoek - het National Toxicology Program (NTP) - een doorbraak en een goed uitgevoerde studie. Hij zei het te betreuren dat er in dit (5G) dossier twee kampen zijn ontstaan in de wetenschap.

Bron : Artikel in Trouw : “Is 5G schadelijk” door Hans Nauta 21-4-2020

4.2. Houding van de Europese Commissie

Het stralingsdebat kan beter worden begrepen als je kijkt naar hoe verschillende sectoren omgaan en te maken hebben met de toenemende blootstelling aan straling. Een van die partijen is de Europese Commissie.

p.s. Onderstaande informatie is grotendeels ontleend aan een artikel in de Groene Amsterdammer

De EU en het 5G appel

Op 13 september 2017 heeft een groep van **186** wetenschappers uit 36 landen in een dringend appel de Europese Unie gewaarschuwd voor de gevaren van 5G. Lees PFD : [2017-5G-Space-Appeal.pdf](#)

In haar antwoord op de ondertekenaars van het 5G Appeal schreef de kabinetschef van de Europese commissaris voor Volksgezondheid dat de toepassing van het voorzorgsbeginsel op 5G 'een te drastische maatregel lijkt'. 'We moeten eerst kijken hoe deze nieuwe technologie zal worden ingezet en hoe het wetenschappelijk bewijs zal evolueren', klonk het.

Tot die tijd lijkt de Europese Commissie de ophef over andersoortige gezondheidseffecten in de wind te slaan en te kiezen voor een verdere uitrol van 5G. Daarin negeert de Europese Unie in feite de biologische effecten van straling. De EU zegt daarover dat ze niet overtuigd is van de gezondheidsschade ontstaan door biologische effecten, zolang er geen wetenschappelijke consensus is bereikt.

De EU wacht op "wetenschappelijke consensus"

Ondanks de protesten wordt deze verdere uitrol van 5G mogelijk, omdat eerst wetenschappelijke consensus moet bestaan over gezondheidsrisico's voordat politici aan hun voorzorgsbeginsel voor hun burgers gehouden kunnen worden. Zolang die consensus er niet is, kunnen stadsbesturen en andere overheden hun gang gaan.

De EU geeft in al haar beslissingen prioriteit aan de internationale stralingsrichtlijnen van het adviesorgaan International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP). Dat deze normen sterk omstreden zijn zagen we voorheen al. De wetenschappelijke consensus waar de EU op duidt wordt volgens mij **nooit** bereikt als het ICNIRP aan paradigma's vasthoudt zoals "het ligt alleen aan SAR opwarming" of als ze alleen naar effecten op korte termijn kijken en belangrijke studies uitsluiten. ([lees meer over ICNIRP](#))

Economisch belang en lobbyisten

Naast het gesteggel over de oorzaak van gezondheidseffecten, worden de Europese adviesorganen omtrent 5G als zeer omstreden beschouwd. De kritiek richt zich voornamelijk op de betrouwbaarheid van deze internationale adviesorganen, en dan met name vanwege hun ontoegankelijkheid en relaties met de industrie, Hen wordt verweten onder één hoedje te spelen met de telecomsector *)

*) Bron <https://www.investigate-europe.eu/en/2019/how-much-is-safe/>

Volgens velen legt de EU het 5G-appeal puur uit economische overwegingen naast zich neer. Het financiële potentieel is simpelweg te groot: 5G levert Europa naar verluidt 146 miljard euro en 2 miljoen extra banen op.

De economische noodzaak wordt ook ondersteunt door lobbyisten die de overheid voorzien van informatie waarin een bepaald perspectief wordt gepropageerd. In Washington bijvoorbeeld is de

elektronische communicatiesector een van de zwaargewichten wat betreft lobbyisten. In 2013-2014 spendeerden ze volgens CRP gegevens rond 800 miljoen dollar

Norm Alister (Harvard Universiteit) deed onderzoek naar de invloed van deze lobbyisten en schreef : *“Als gevolg daarvan wordt niet gekeken naar de veiligheid en gezondheid van consumenten, die wordt opgeofferd met als reden de invloed van de Telecom industrie”*. Hij spreekt ronduit over corruptie.*3)

3*) Bron: https://ethics.harvard.edu/files/center-for-ethics/files/capturedagency_alster.pdf

4.3. De ICNIRP normen en kritiek daarop

Wie is ICNIRP

De International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP) staat centraal bij het bepalen van de limieten voor de blootstelling aan elektromagnetische velden (EMV) van draadloze communicatie. In Nederland en de meeste andere Westerse landen zijn de limieten voor blootstelling van burgers aan elektromagnetische straling gebaseerd op de ICNIRP richtlijnen.

De richtlijnen zijn bedoeld voor: *“The protection of humans exposed to radiofrequency electromagnetic fields (EMFs) in the range 100 kHz to 300 GHz”*.

Kritiek op de richtlijnen van de ICNIRP

Diverse organisaties hebben kritiek geuit op de rapportage en gang van zaken.

Een aantal kritiekpunten zijn:

- a. *De ICNIRP-normen zijn voornamelijk gebaseerd op acute opwarmingseffecten*
- b. *Veel belangrijke studies worden ter zijde geschoven of simpelweg weggelaten*
- c. *De richtlijnen zijn gebaseerd op onderzoek naar kortdurende blootstelling (6-30 minuten)*
- d. *Kritiek van andere wetenschappers is niet welkom*
- e. *Belangen verstrengeling: de ICNIRP leden hebben financiële banden met de Telecom industrie*
- f. *Overzicht klachten 2008 tm 2020*

A. Het warmte-paradigma “het enige gevaar is opwarming van het lichaam”

De ICNIRP stelt dat straling alléén gevaarlijk is doordat het lichaam opwarmt want “dat is het enige wat vaststaat” zegt Eric van Rongen, voorzitter van de ICNIRP op wiens gezag veel Europese landen inclusief Nederland vertrouwen. De opwarming van het lichaam moet onder de 1 graad Celsius blijven, dat is veilig. De ICNIRP normen zijn dan ook voornamelijk gebaseerd op acute opwarming. Daar staat tegenover dat er inmiddels duizenden peer-reviewed studies zijn die biologische effecten zoals DNA schade hebben aangetoond ver onder deze warmte normen.

Bron <https://www.irseco.com/nl/problemen-met-icnirp-blootstellingslimieten-elektromagnetische-straling/>

B. Belangrijke studies worden onderuit gehaald of simpelweg weggelaten

Onderzoek dat ook schadelijkheid aantoont ver beneden die norm wordt door de ICNIRP onderuit gehaald. Waaronder een recentelijk onderzoek dat 10 jaar duurde en 23 miljoen dollar kostte (uitgevoerd door het Amerikaanse NTP) werd door de ICNIRP verworpen op “statistische gronden” die nauwelijks werden geëxpliciteerd. Van Rongen van het ICNIRP stelt dat “De vastgestelde tumoren ook indirect door opwarming kunnen worden veroorzaakt”. Onzin zegt Wyde – onderzoeksleider van het Amerikaanse NTP – want “onze studie toont aan dat de effecten niet door opwarming van weefsel komen maar van de straling zelf”.

Onlangs bracht de SCENIHR opnieuw een rapport uit volgens de vaste traditie: een rapport waarin de vele studies die wijzen op [schadelijke effecten onder de mat worden geveegd en eenvoudigweg niet worden vermeld](#). Dat gebeurde onder meer met een aantal belangrijke recente studies zoals het wetenschappelijk rapport van Lennart Hardell, die op basis van gegevens over een langere periode een onweerlegbare link aantoont tussen gsm-gebruik en hersentumoren.

C. Alleen Korte termijn effecten (6-30 minuten) worden bestudeerd

De SCENIHR wetenschappers onderzoeken alleen effecten van [6,5 minuten](#) bestraling. Ons lichaam waarschuwt ons *niet* voor hoge RM-velden. Het duurt zelfs meerdere minuten voordat we pijn ervaren bij blootstelling aan een veld met een vermogen van b.v. 10 kW/m². Onze huid reageert pas na 15 minuten met een verhoogde aanmaak van het NADH enzym (*5) Lange termijn effecten – na jarenlang gebruik van een telefoon – worden niet meegenomen.

Ook in een brief d.d. 16 april 2019 verstuurd aan de Voorzitter van de Tweede Kamer en namens de Regering ondertekend door de Staatssecretaris van Economische Zaken M.C.G. Keijzer en de Minister voor Medische Zorg en Sport, B.J. Bruins, staat vermeld dat de Nederlandse blootstellingsrichtlijnen gebaseerd zijn op, en we citeren:

“wetenschappelijk vastgestelde effecten die tijdens of kort na blootstelling kunnen optreden.”

Alle lange-termijn effecten zijn daarmee uitgesloten.

Bron: https://www.stopumts.nl/pdf/5G_en_gezondheid_brief_regering.pdf

D. Kritiek van andere wetenschappers is niet welkom

Bij de voorbereiding van de SCENIHR-rapporten is er ook steeds een publieke consultatie, waarbij men reacties kan insturen. De vele ingestuurde reacties van wetenschappers die kritiek leveren op de SCENIHR-analyse lijken stevast in ‘de mist’ te verdwijnen.

E. Belangen verstrengeling

De Europese Commissie heeft een commissie in het leven geroepen die de veiligheid van burgers moet bewaken op non-food gebied. Deze heet SCENIHR (Scientific Committee on Emerging and Newly Identified Health Risks). Veel SCENIHR-wetenschappers zijn ook lid van het ICNIRP. Volgens critici is duidelijk dat de ICNIRP een stroman-organisatie die in de eerste plaats de belangen van de telecombedrijven behartigt.

F. Overzicht klachten 2008 tm 2020

*** 2009: Vragen in het EU parlement**

Al in 2009 werden er in het EU parlement vragen gesteld over verstrengeling van de SCENIHR en de ICNIRP die de normen voor straling bepaalt.

In 2009, the Commission pointed out that some of the experts on the SCENIHR who were the most competent in the area of electromagnetic fields (EMFs) had been involved in the activities of the International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP) . How does the Commission ensure that its committee provides an independent, impartial and balanced interpretation of scientific results when its members might have conflicts of interest with other organisations?

1*) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-9-2020-000221_EN.html

Anno 2020 zijn de meeste SCENIHR-wetenschappers nog steeds lid van het ICNIRP. De gesloten structuur van het ICNIRP (lidmaatschap enkel na privé uitnodiging) en het roekeloos pleiten tégen een betere bescherming van de bevolking, maakten reeds lang duidelijk dat ICNIRP een 'front group' is, een stroman-organisatie die in de eerste plaats de belangen van de telecombedrijven behartigt. Zo is de voorzitter van deze SCENIHR-werkgroep rond straling, Theodoros Samaras (sinds 2013) een ex-consultant voor Vodafone. En werd het onderzoek van Anssi Auvinnen (een Finse wetenschapper binnen de SCENIHR) regelmatig gefinancierd door het 'Mobile Manufacturers Forum', een belangengroepering van de grootste Telecom fabrikanten.

*** 2011: Kritiek van de Raad van Europa**

Zowel het Europese parlement (1*) in Resolutie 2008/2211 (*2) als de Raad van Europa doen de aanbeveling om de op de ICNIRP adviezen gebaseerde normen te verlagen. De Raad van Europa oordeelt in haar advies van 6 mei 2011 (3*) over gezondheidsrisico's in verband met elektromagnetische velden:

29. De rapporteur benadrukt in dit verband dat het op zijn zachtst gezegd nogal merkwaardig is, dat de geldende officiële grenswaarden voor de beheersing van het effect op de gezondheid van extreem laagfrequente elektromagnetische velden en hoogfrequente golven zijn opgesteld en voorgesteld aan internationale politieke instanties (WHO, Europese Commissie, regeringen) door de ICNIRP, een NGO waarvan de oorsprong en de structuur niet bepaald duidelijk zijn, en die er bovendien van wordt verdacht nogal nauwe banden te hebben met de industrieën waarvan de groei afhankelijk is van deze aanbevelingen voor grenswaarden voor verschillende frequenties van elektromagnetische velden.

30. Als de meeste regeringen en veiligheidsinstanties zich simpelweg tevreden hebben gesteld met het herhalen en overnemen van de ICNIRP veiligheidsaanbevelingen, dan is dat in feite om twee redenen gebeurd:

* teneinde de uitbreiding van deze nieuwe technologieën niet te belemmeren met hun belofte van economische groei, technologische vooruitgang en het scheppen van werkgelegenheid;

* en eveneens omdat de politieke besluitvormers helaas nog steeds weinig betrokken zijn bij zaken als de beoordeling van technologische risico's voor het milieu en de gezondheid.

1*) <https://www.irseco.com/nl/eu-resolutie-gezondheidsrisicos/>

2*)

<https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2008/2211%28INI%29>

3*) <https://www.irseco.com/nl/advies-raad-van-europa-over-gezondheidsrisicos-elektromagnetische-straling/>

*** 2015: Klacht door 39 NGO's**

In een klacht aan de Europese ombudsman en de Europese Commissie kaarten meer dan 39 stralingsorganisaties de onevenwichtige samenstelling en ontransparante werkwijze van de SCENIHR aan. Lees meer: [documenten/2015-klacht-39NGO-SCENIHR.pdf](#)

*** 2016: “Er ontbreken 40 studies die DNA-beschadiging aantonen”**

Uit een [studie van 2016 van Starkey](#) blijkt dat er in deze [ICNIRP guidelines](#) een aantal belangrijke zaken niet kloppen. Zo ontbreken er 40 studies die DNA-beschadiging aantonen, al deze studies die laten zien dat elektromagnetische straling vrije radicalen aanmaakt in het lichaam. Ook ontbreken er 22 studies die effecten op de mannelijke vruchtbaarheid aantonen. Verder toont de studie aan dat de leden van ICNIRP diverse belangenverstrengelingen hebben.

*** 2020: Commentaar op de ICNIRP richtlijnen door Dr. Leendert Vriens**

Dr. Leendert Vriens, natuurkundige en voormalig Philips Research Fellow, heeft een uitgebreid commentaar geschreven op de richtlijnen van de ICNIRP.

Dit is te vinden op : <https://stralingsbewust.info/2020/06/01/icnirp-richtlijnen-bieden-geen-bescherming-tegen-schadelijke-effecten-voor-de-gezondheid/>

4.4. Wiens brood met eet ...

1. Resultaten van door Telecom gefinancierd onderzoek versus onafhankelijk onderzoek.
2. Studieopzet versus gevonden resultaat
3. Belangen verstrengeling binnen ICNIRP en WHO-EMF en COMAR
- 4) Artikel in *The Guardian* spreekt van “Cover up”

4.4.1. Resultaten van door Telecom gefinancierd onderzoek versus onafhankelijk onderzoek.

Prof. Henry Lai (Departement BioEngineering Universiteit van Washington) heeft een analyse gemaakt van het verschil tussen de door de telecommunicatie industrie gefinancierde onderzoeken en de door onafhankelijke instanties gefinancierde onderzoeken.

Toen Lai 326 onderzoeken analyseerde over de risici's van EMF die tussen 1990 en 2006 waren uitgevoerd, ontdekte hij dat 44% van hen geen biologisch effect van straling = afkomstige van mobiele telefoons - vond en 56% wel. Wetenschappers waren blijkbaar verdeeld. Maar toen Lai de onderzoeken hercategoriseerde op basis van hun financieringsbronnen, kwam een ander beeld

naar voren: 67% van de onafhankelijk gefinancierde onderzoeken vond een biologisch effect, terwijl slechts 28% van de door de industrie gefinancierde onderzoeken deed. Dus in onafhankelijke studies wordt $28/67 = 2.4$ keer zo vaak een biologisch effect van straling gevonden vergeleken met door Telecom gefinancierd onderzoek .

Dit onderzoek werd in 2007 herhaald door Anke Huss e.a. aan de universiteit in Bern (Zwitserland) en gepubliceerd in het blad "Environmental Health Perspective". 1*)

Het onderzoek concludeerde dat in onafhankelijke studies 2.5 keer zo vaak een biologisch effect van straling wordt gevonden vergeleken met door Telecom gefinancierd onderzoek

1*) Bron: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1797826/>

4.4.2. Studieopzet versus gevonden resultaat

Dr. Vini Gautam Khurana deed in 2008 onderzoek naar de manier waarop studies worden uitgevoerd en waarom de uitkomsten zo verschillen en sommige geen effect vinden. Hij noemt een aantal redenen waaronder:

Selectiebias

De resultaten van het onderzoek zijn afhankelijk van welke personen je selecteert. De "zwaarste gebruikers" die urenlang per dag mobiele telefoons gebruiken werden niet meegenomen in het onderzoek. Of er werd geen geschikte "controlegroep" gebruikt zoals personen die zelden mobiele telefoons gebruiken. Of er waren te weinig deelnemers.

Geringe tijdsperiode

De jaren waarover gebruik wordt gemeten is vrij kort d.w.z. <10 jaar
Die tijd is te kort is om de ontwikkeling hersentumoren te meten

Belangenverstremming

Gedeeltelijke financiering door de telecommunicatie-industrie wat een potentieel ernstig "belangenconflict" vertegenwoordigt. In dergelijke gevallen kan in het contract zijn bepaald dat de industrie het recht heeft om vóór de publicatie van de studie op de hoogte te worden gehouden van de resultaten, met duidelijke gevolgen. Ook kan publicatie worden verboden. Hiervan zijn diverse gevallen bekend.

Selectieve effect meting

De studie is niet gericht op hersentumoren waarvan bekend is dat ze verband houden met straling zoals astrocytoma, "glioma", meningeoma en akoestisch neuroma.

Bron: http://www.bibliotecapleyades.net/archivos_pdf/cellphones_khurana.pdf

4.4.3. Belangenverstremming binnen ICNIRP en WHO-EMF en COMAR

Bijna alle advies organen in de EU en USA hanteren dezelfde wetenschappelijke paradigma's en komen tot dezelfde conclusies. Zo zegt Van Rongen (voorzitter ICNIRP):

"We weten dat er niet-thermische effecten zijn van radiofrequente straling, maar het is niet bewezen dat die schadelijk zijn voor de gezondheid van mensen".

Diverse organisaties hebben de afgelopen jaren klachten tegen het ICNIRP ingediend wegens belangen verstrengeling en eisen onafhankelijk onderzoek. Want het probleem met adviesorganen is dat ze grotendeels bestaan uit dezelfde mensen en dat ze veelal banden hebben met de private industrie, vooral met de telecomsector. De onderlinge verwevenheid blijkt duidelijk als je de commissies naast elkaar plaatst.

ICNIRP en WHO

Van de huidige dertien ICNIRP leden zetelen er zes in minstens één van de andere adviesorganen. Bij de WHO emf-groep is dat zelfs zes van de zeven. Van de Europese SCENIHR commissie die in 2015 met stralingsaanbevelingen kwam was een derde verweven met andere adviesgroepen.

Wat de banden met de industrie betreft: **acht van de dertien** ICNIRP -leden hebben of hadden een band met de telecom- of elektriciteitsindustrie via consultancywerk of financiering van onderzoek .

Binnen de WHO-EMF zijn dat er **vijf van de zeven** en binnen het Europese SCENIHR is het **de helft**. Toch zegt Eric van Rongen (voorzitter ICNIRP en secretaris Kennisplatform EMV) dat er momenteel geen belangenconflicten zijn binnen ICNIRP.

De COMAR

Een ander adviesorgaan is het "Committee on Man and Radiation" (COMAR). Zij schrijven in Health Physics: June 22, 2020 :

*"The research results to date do **not support** a determination that **adverse health effects** are associated with RF exposures, including those from 5G systems." "While we acknowledge gaps in the scientific literature, particularly for exposures at millimeter-wave frequencies, [we judge] the likelihood of yet unknown health hazards at exposure levels within current limits to be very low, if they exist at all". 1*)*

Zijn de COMAR leden gekwalificeerd wat betreft gezondheid effecten? Als ik goed tel dan bestaat de COMAR uit 19 ingenieurs, 4 natuurkundigen, 2 fysiologen en 1 psycholoog. En bijna alle COMAR leden zijn afhankelijk van de industrie wat betreft bekostiging van hun onderzoek. 2*) En hoeveel leden van COMAR hebben een peer-reviewed onderzoek gepubliceerd over het effect van straling op de gezondheid? Niemand !

Bronnen

1*) Wolters Kluwer Health Physics: June 22, 2020 :

2*) <https://ewh.ieee.org/soc/embs/comar/roster.htm>

4.4.4 The Guardian spreekt over een "Cover Up"

Joel Moskowitz, directeur van het Center for Family and Community Health aan UC Berkeley zegt dat de FCC richtlijnen voor straling van mobiele telefoons die in 1996 werden aangenomen (en nog steeds gelden), verouderd zijn en grotendeels gebaseerd waren op werk van door de industrie betaalde wetenschappers. Moskowitz zegt:

"Onze regering vliegt sinds de jaren 90 echt blindelings. De weinige experts in de Environmental Protection Agency zijn met pensioen gegaan omdat de overheid stopte met het financieren van het onderzoek dat ze deden."

Lees meer in een artikel in The Guardian (14 juli 2018)

<https://www.theguardian.com/technology/2018/jul/14/mobile-phones-cancer-inconvenient-truths>

4.4.5. Economisch belang: kosten en baten

Het officiële risico beleid voor milieu gaat uit van bescherming van iedere inwoner, niemand mag (door giftige stoffen of straling) blootgesteld worden aan een kans op sterfte van meer dan 1 op de miljoen (de zogeheten "miljoennorm"). Maar in een Rapport uit 2003 van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en milieu ("nuchter omgaan met risico's") valt te lezen:

"Gevaren en risico's worden gewogen tegen maatschappelijke kosten en baten van die activiteit".

Telecom spelers moeten spectrumbandbreedte van overheden kopen. In Nederland bracht de laatste frequentieverdeling in 2012 de staatskas 3,8 miljard euro op. In het najaar van 2019 houdt Nederland een nieuwe frequentieverdeling waarvan een deel voor 5G is. Die 5G verdeling bracht in Italië 6,5 miljard euro op. En de EU gaat naar schatting 100 miljard euro in 5G investeren.

De economische noodzaak wordt ook onderstreept door lobbyisten die de overheid voorzien van informatie waarin een bepaald perspectief wordt gepropageerd. Ik las een paar documenten waarin ze onder andere vertellen dat de economische vooruitgang zal stagneren als we niet overgaan naar 5G. Een dat de activiteiten in de Telecom sector ernstig in gevaar kunnen komen als de regering burgers toestaat schadeclaims in te dienen wegens gezondheidsklachten.

4.5. STOP 5G – wereldwijde initiatieven

Wereldwijd zijn er nationale en plaatselijke initiatieven om 5G een halt toe te roepen. Een aantal steden is al overgegaan op een definitief verbod .

Voor een PDF met een compilatie van maatregelen, adviezen en uitspraken van overheden, internationale organisaties en rechtbanken over toepassing van elektromagnetische straling van zendmasten, Smartphone en WiFi. [Klik hier](#) aref Documenten/Compilatie-maatregelen-adviezen-uitspraken-2020.pdf

Enkele voorbeelden:

* Zwitserland, een van de eerste landen in Europa waar 5G op grote schaal wordt uitgerold, heeft die uitrol vanaf januari 2020 weer stopgezet. Het Zwitserse milieugentschap Bafu wil eerst duidelijkheid over eventuele gezondheidsrisico's die de nieuwe standaard meebrengt.

Bron: <https://www.computable.nl/artikel/nieuws/infrastructuur/6879060/250449/zwitserland-zet-uitrol-5g-voorlopig-stop.html>

* Begin 2020 zijn in Italië in 125 steden, waaronder Turijn, Bologna en Florence, resoluties aangenomen om de invoering van 5G te voorkomen

Bron: <https://5g-emf.com/125-cities-in-italy-oppose-5g/>

* De uitrol van 5G in Brussel is voorlopig uitgesteld. Om 5G in Brussel mogelijk te maken is versoepeling nodig van de huidige limiet 6V/m naar 15V/m. Minister van leefmilieu Alain Maron wenst (april 2020) aan de huidige normen vast te houden

Bronnen:

1. <https://www.bruzz.be/economie/twist-binnen-brusselse-regering-houdt-5g-buiten-2020-04-01>
2. <https://business.techpulse.be/nieuws/178454/5g-brussel-laboratten/>

=== Einde hoofdstuk 4 ===